

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Nicolai Lancicii E Societate Iesv Opvscvlorvm Spiritvalivm
Tomvs ...**

Łęczycki, Mikołaj

Antverpiae, 1650

Ad crucem libenter ferendam excitare nos debet triplex crux Christi,
nimirum co[n]tinua pauperitas, contemptus & dolor. Cap. XI.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-78809](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-78809)

benè ab Iſaia Propheta dictum eſſe, Chriſtum non habuiſſe ſpeciem neque decorem, quia in eo ſupplicio quod voluntariè ac ſponte ſubiit, nullum non contumelia genus excitatum eſt. Pendebat quippe in patibulo, meridiano tempore, atque in Metropolitanâ vrbe, ac maximo feſto, in quo neminem fuſſe veriſimile eſt, qui non intereſſet. Quin etiam alius caſtellum in eum ludebant, alij ſannus eum impetebant, alij probriis lacerabant, alij acetum offerebant, alij contumeliis eum afficiebant, alij ipſius latus fodiebant. Atque in eos quidem latrones, qui vnâ cum ipſo in crucem acti fuerant nihil tale perpetrabant: in ipſum autem eiusmodi contumeliis, quibus ne innocentes quidem & ſacrosos viſi ſas eſt, bacchabantur.

Septuagesimo primò, Etiam poſt mortem, & ſua glorioſam Aſcenſionem ad cælum, & tempore beatiſſimi Regni ſui & æterni in cœlis, quam plutima Chriſtus Dominus (vr ita humanam loquendi modo dicam) patitur, tot iniurias à tot infidelibus, ethnicis, Turcis, Saracenis, Iudæis, hæreticis, ſchiſmaticis, Catholicis ſceleſte viuentibus, & blaſphemantibus eum, eiusque Matrem ſanctiſſimam ac Sanctos eius, & à bonis tepidè ei ſeruiantibus, & peccatis innumereis plena deliberatione committi quotidie & quavis hora ſolitè per tam vaſtum orbem terrarum. Quæ omnia ſunt maximæ iniuriæ Dei & Chriſti in Humanitate: quæ quodammodo iterum etſi iam plenè glorioſa in cælis, per noua peccata, vt ait Apoſtolus, cruciſigetur. Sic cruciſigebant eum præter modernos hæreticos Caluini, Lutheri, Arrii, Socini aliorumque hæreſibus imbutos, etiam veteres. Nam Cherinthus, & Ebion eius diſcipulus, & Carpocrates, & eorum aſſectæ, leſum eſſe purum hominem ex Iosepho & Maria natum docuerunt. a Paulus Sarnofatenus Epicoſtus, & Photinus Sirmienſis Epicoſtus affirmant Chriſtum non eſſe Deum, ſed hominem tantum. b Arius Presbyter Alexandrinus docuit Filium Dei eſſe creaturam, non eſſe coætæternum nec coeſſentialem Patri: Chriſtum hominem non habere animam, ſed eius loco eſſe Verbum. c Aetius & Eunomius eius diſcipulus, docuerunt Filium Dei eſſe omnino diſſimilem Patri, & Spiritum Sanctum eſſe creaturam Filij. d Apollinarius Laodiceuſis aſſeruit Verbum Dei accepſiſſe carnem humanam ſine anima rationali, & eſſe minorè patre, e Neſtor. Epicoſtus Conſtantinopolitanus, docuit in Chriſto duas eſſe perſonas, alteram Diuinam alteram humanam. f Eutyches Abbas vt Neſtorio contradiceret, docuit in Chriſto, vnâ quidem eſſe perſonam, ſed & vnâ naturam. g Agnoitæ auctore Temiſtio diacono Timothei Alexandrini Epicoſti, ad errores Eutycheſis & Dioſcori, adpulerunt Chriſtum ignorare diem iudicij. h Monotheliæ à Ciro Epicoſto Alexandrino & Sergio Conſtantinopolitano orti, dicebant in Chriſto vnâ tantum fuiſſe voluntatem & vnâ

operationem, ex quo ſequeretur, vnâ tantum fuiſſe naturam. i Felix Vrgelitanus, & Elipandus Epicoſtus Toleranus, docuerunt, Chriſtum eſſe Filium Dei adoptiuum. k Caluinus, Brennius, Melanchthon, & alij ſcripſerunt Chriſtum pertuliſſe inferni cruciatus & dolores. l Chriſtum non fuiſſe crucifixum ſenſit Baſilides. m Chriſtum verè fuiſſe mortuum negarunt Ciani. n Chriſtum reſurrexiſſe Cherinthus negabat vt ait S. Auguſtinus l. de hæref. c. 8. Chriſtum aſcendiſſe in cælum, & illic intraſſe cum corpore & anima, ibique exiſtere, negarunt quidam hæretici, relati à S. Auguſtino l. de agone Chriſti c. 25. Inter hos fuerunt Seleuciani & Hermiani, vt S. Auguſtinus refert lib. de hæref. c. 59. & Manichæi, vt ait S. Gregorius Nazianzenus orat. 51. & Hermogenes, vt ſcribit Theodoretus l. 1. hæref. fabular. Chriſtum verum corpus aſſumpſiſſe, negabant Marcion, Lucas, Cerdon, Manichæi, Proclianitæ ſeu Proclianitæ, Priscillianiſtæ o.

CAPVT VNDECIMVM.

Ad crucem libenter ferendam excitare nos debet triplex crux Chriſti, nimirum continua paupertas, contemptus, & dolor.

Sic, inquit 13. Angela de Fulgino vitæ c. 26. Salias 60. quod hic liber vitæ non eſt aliquid aliud, quàm Chriſtus Dei Filius, qui eſt Verbum & Sapientia Patris, qui in hoc apparuit, vt per vitam ſuam & mortem & doctrinam nos inſtrueret. Videndum eſt, quales fuerit ſua vita & conuerſatio, quam egit & in deſinenter tenuit in corpore mortali. Sui enim vita, eſt exemplum & forma cuiuslibet volenti ſaluari. Vita autem ſua non fuit niſi amariffima penitencia cum qua fuit associatus continuè in vitâ præſenti: ita quod ab hora, in qua anima Chriſti fuit creata & inſuſa in ſuo ſanctiſſimo Corpore in vtero Virginitatis puriſſime, vſque ad illam horam vltimam, in qua illa ſanctiſſima anima receſſit ab illo ſanctiſſimo Corpore, per acerbiffimam crucis mortem, nunquam ſterit ſine illa ſocietate: quod non fecerunt Apoſtoli, nec beata Virgo, nec alij Sancti.

Societas autem quam Deus Pater altiffimus ſecundum ſuam ſapientiſſimam diſpenſationem voluit, vt Filius ſuus dilectiſſimus haberet in iſto mundo, hæc eſt: Primo, perfectiſſima, continua & ſumma paupertas. Secundo, perfectiſſimus, ſummus & continuus deſpectus. Tertio, perfectiſſimus, continuus & ſummus dolor. Iſta fuit ſocietas, à qua Chriſtus fuit associatus in tota ſua vita, vt exemplum nobis tribueret hanc ſuper omnia eligendi & diligendi & tolerandi vſque ad mortem: per hanc enim viam ipſe ſecundum quod homo, aſcendit ad cælum, & per ipſam poteſt & debet ire anima ad Deum, nec eſt alia via recta: oportet enim & decet, quod viam quam caput tenuit, teneant corpora

Heb. 6. 6.
a Clem. 1.6. C6ſt. cap. 6.
Irea. 1.1. c. 24. 25.
26. & 1. 3.
cap. 3.
b Epiph. hæf. 61. & 71.
Aug. hæf. 44.
c Epiph. h. 69.
Aug. h. 49.
d Baſil. l. 1. c. 66.
Eua. Aug. hæf. 54.
e Epiph. hæf. 77.
Aug. hæf. 55.
f Theod. lib. 4. de fab. hæf. proſper in chronico.
g Euagr. 1. 1. c. 9.
1. 2. c. 4.

b. Damas. l. de hæf. Liberat. in Breu. cap. 19.
i. Dam. l. de hæf. k. Adrian. Papa ep. ad Epicoſ. Galliar. Concil. Francoford. Ado in Chro. nico. l. Bell. 1. 4. de Chriſto c. 8.
m. Suar. ro. 2. 3. p. 9. 46. diſp. 33. l. 1.
n. Iren. l. 1. c. 25. Tert. de eſt ſcrip. cap. 46. Euſt. 4. hiſt. c. 8. Epiph. hæf. 2. Aug. hæf. 4. n. Dam. 1. 3. ſid. c. 27. 28. Iſid. 1. 8. etym. c. 5. Th. 3. p. q. 1. a. 3. o. Tertul. 1 cont. Marcion. Iuſtin. a. polog. 2. Epiph. hæf. 45. 42. 46. Aug. hæf. 60. Leo Papa ep. 93. c. 4. 17.

membra: & quod ab illa societate, à quâ fuit associatum caput, sint etiam associata membra.

Societas igitur prima Iesu Christi libri vite & salutis nostra, fuit continua & summa, & perfectissima paupertas; & ista fuit tribus modis, vna grandis, alia maior coniuncta cum prima, sed tertia coniuncta cum prima & secunda, fuit perfectissima. Primus igitur gradus perfectissime paupertatis Christi, qui est liber & via & magister animæ, fuit, quia voluit esse pauper omnium rerum temporalium istius mundi, ita quod non habuit nec terram, nec vineam, nec hortum, nec aliquam possessionem, nec aurum, nec argentum, nec pecuniam, nec ullam rem propriam, nec recepit nec recipere voluit de rebus mundi huius, nisi ad subleuandum extremam indigentiam vitæ suæ corporalis, cum fame, & siti, & penuriâ, frigore, & calore, cum multo labore, & austeritate, & duritia, nec de rebus delicatis & exquisitis necessitates corporis recipere voluit, sed de rebus grossis & communibus, quæ secundum loca & tempus inueniebantur in illâ Prouincia, in qua Christus sine domo & habitaculo mendicans stabat & viuebat. Secunda paupertas Christi fuit maior quàm prima, quia voluit viuere & esse pauper amicorum & consanguineorum, & omni familiaritatis magnorum & potentum, & omni amicitia temporalis, ita quod nec aliquem amicum habuit, nec habere voluit, nec ex parte Matris, nec ex parte Ioseph patris putatini, nec ex parte discipulorum, nec quorumcumque amicorum, propter quæ fuerit sibi dimissa vna alapa, nec vnus ictus martelli, nec flagelli, nec vnum verbum iniuriosum: & nasci voluit de Matre pauperrimâ & humillimâ, & educari sub patre putatino carpentario paupere, & se expoliari amore & familiaritate regum, potentum, & Pontificum, & scribarum, & amore amicorum & consanguineorum, ita quod nec pro Matre, nec consanguineo, nec pro quocunque dimittere voluit aliquid, quod placeret vel placere posset voluntati Patris sui aliusimi. Tertia paupertas & summa fuit, quod expoliari semetipsum se ipso, cum Christus pauperem se ostendit in potentia. Et primo quod fecit se pauperem & inopem sua potentia proprie: cum enim ipse esset omnipotentissimus, cui nihil erat impossibile, voluit apparere & viuere in isto mundo, sicut impotens, sicut infirmus & debilis homo. Ipse enim præter miserias humanas, puerilem infantiam, & alias infinitas debilitates, quas propter nos assumpsit, præter culpam & peccatum, debili apparuit & vixit. Fuit enim fatigatus ex itineribus, & prædicationibus, & curationibus, ex visitationibus, ex opprobriis.

Et quod plus est, non solum homines peccatores in eum potestatem acceperunt, imò omnia elementa & corpora insensibilia sibi passionem & afflictionem inferendi, ab eo, qui ipsa creauerat, potestatem acceperunt, & ipse tamquam impotens non resistebat, sed omnia, vt homo impotens resistere, propter nos tolerabat. Dedit enim potestatem illis spiritibus intrandi & perforandi crudelissime illud tremendum & diuinissimum caput eius. Dedit potestatem illis vinculis & ligaturis strigendi & tenendi eum cum columna, & vnam manum eum alia, qui terram in suâ morte conculsit. Latissime

me. ò filij Dei, vt isti fidelissimi vobis Deo sitis fideles, & super hanc pro vobis humiliatam fidelitatem & fidelissimam humilitatem deuotissime respiciatis totos. Ecce quia solum propter te, ipse auctor omnis vitæ tantum se ipsum deiecit, vt te exaltaret, quod ipsa insensibilia, ipsum auctorem per omnia percuteret, & lamarent, & qui est omnino incircumscriptus, loco fixus teneretur. Dedit velo, vt velaret eum, qui est vera lux & verum lumen illuminans omnia. Dedit flagellis, vt durissime verberent eum. Dedit clauis potestatem perforandi & intrandi in suis manibus & pedibus, quibus cæcos illuminauerat, & surdis auditum reddiderat. Dedit cruci, vt eum cruentatum, verberatum, & perforatum suspendendo sustentaret, & eum nudum omnibus exponeret, & tandem mortem crudelissimam ibidem tolleraret. Dedit aceto & felli, vt os eius amaricaret. Dedit lancea, vt intraret, & aperiret, & perforaret, quod suspendum est audire) illud diuinissimum latus & cor, & viscera eius, vt sanguinem & aquam de visceribus eius & cordis penetrabilibus effunderet super terram. Debebant enim ipsa creatura, & poterant, suo Domino, suo factori propriissimo obedire, & non creatura, ipsi abutenti. Sed profundissima & fidelissima & iustissima humilitas istius altissima Maiestatis deprimat, & confundat superbiam nostram inobedientiam. Voluit enim esse subiectus & annihilatus ipse auctor omnis vitæ (qui solus habet esse) omnibus creaturis, istis etiam insensibilibus, vt tu, qui eras mortuus, & diuinorum insensibilis factus, per hanc eius humillimam deiectionem vitam haberes. Et tu homo qui nihil noras, tam fidelissimè & purissimè te dilexisti iste, qui solus, solum ob tui amorem exinaniri voluit, vt tibi daret perfectissimum esse. Debebat enim ipsa lancea & poterat se plicare, & non obedire creatura ipsa abutenti, & non percutere, non perforare illud diuinissimum latus (sui propriissimi Domini & factoris. Sic & alia insensibilia poterant, & debebant non obedire, contra suum Dominum & factorem, nisi quia potestatem acceperant super ipsum.

Dedit crucifixoribus militibus, Iudæis, Pilato & aliis nequissimis potestatem vt ipsum iudicarent, accusarent, blasphemarent, sibi insultarent, verberarent, deziarent, & eum interficerent, qui solo verbo omnia impedire poterat, aut solo nutu omnia subuertere & annihilare, aut vni Angelo minimo suo de infinitis militibus potestatum & virtutum suarum imperare, vt hæc omnia vno impetu proiceret in profundum maris. Nisi enim ipse potestatem dedisset, & se passibilem & infirmum exhibuisset, procul dubio nulla creatura potuisset, imò horruisset molestiam suo Creatori irrogare. Quid plura elementis, frigori, calori, fami, siti, se subiecit & aliis creaturis insensibilibus, & potentiam suam occultauit, & se in apparentia hominum spoliavit, vt nos miseros, mortales & passibiles, de patientia sub tribulationibus habenda informaret, vt hominem qui potestate se priuauerat, redimeret, & per gloriam resurrectionis impassibilem efficeret & inuictum.

Et quod amplius est, dedit potestatem diabolo super se, vt eum tentaret, & circumdiceret, & cum membris suis pessimis hominibus ipsum vt que ad mortem perse-

queretur, ut hominem de eius potestate liberaret. Passibilem igitur se exhibuit iniunctus Dominus, & omnium primum agens, & imponentem Creator omnium, & debilem Rex fortissimus se fecit: nec repulit, sed subiecit se diabolo, creaturis insensibilibus, & omnibus tribulationibus, & iniuriis, omnibus penis, omni dolori & afflictioni, in hoc confundens nos miserandos, qui sic delicari esse volumus, ut non solum tribulationes, neque penitentiam spontaneam non assumamus, verum etiam afflictiones & tribulationes ex ordinatione Dei nobis contingentes, quantum possumus repellimus, & contra Deum omnipotentem nequissime murmuramus.

Secundo modo se expoliavit se ipso, & pauperem fecit sua propria sapientia; voluit enim Dominus nos Iesus Christus apparere, ut simplex homo, & ignorans, & insipiens, & fatuus inter omnes homines mundi, & non voluit etiam apparere, ut philosophus, vel doctor verborum, aut disputator ampullosus, vel scriba, vel famosus in scientia, vel sapientia gloriosus, sed in veritate humiliter conuersando & simplicitate, & summa mansuetudine inter homines conuersabatur, in virtute vita virtutum & miraculorum viam veritatis ostendendo. Cum enim ipse sit sapientia Dei Patris & scientiarum Dominus, & prophetarum factor & inspirator, potuit scientiarum & rationum subtilitatibus & ingenio uti, & se ostendere, & gloriosum facere, si voluisset, sed sic simpliciter veritatem protulit, ut quasi ab omnibus non solum simpliciter & idiota, sed insipiens, & fatuus, & blasphemus, reputaretur. Viam veritatis nobis ostendens, quod non de scientia seu sapientia gloriari debemus, neque ipsa inflati, velimus coram hominibus nomen magisterij acquirere, seu vanam gloriam manducare.

Tertio se expoliavit se ipso & pauperem fecit sua fama sanctitatis & bonitatis & innocentie, quod mirabilissimum est. Voluit enim sic tenere viam mysticam, ut quasi ab omnibus non solum non haberetur ut sanctus, sed ut peccator, & peccatorum amicus, & sicut proditor, & seductor, & patria conspirator, & blasphemus reputari; & inter latrones & iniquos condemnari & numerari voluit, dum tamen salutem nostram operari posset in medio terra. Potuit enim sibi acquirere famam sanctitatis, ut ab omnibus vnique saltem ipse sanctus sanctorum tamquam sanctus haberetur, ut ipse qui nunquam peccatum fecit, sed peccata omnia tulit, & quod Ioanni Baptistam, quantum ad famam sanctitatis suo seruo dederat, ipse Sanctorum summus & Rex virtutum, sibi inter omnes homines retineret. Sed hoc fecit, & famam sanctitatis (salua veritate doctrina vite & iustitia) se expoliare, & pauperem facere voluit, ut nostram hypocrisim refutaret, qui etiam de his bonis, que nec habemus, nec facimus, gloriam coram hominibus querimus, & famam sanctitatis & innocentie, nos de malis falsè excusando, & bona operamendaciter arrogando per fas & nefas, quantum possumus nitimur vendicare.

Quarto expoliavit semetipsum se ipso, suo videlicet imperio & principatu omnium rerum & dominatorem, quas habebat. Cum enim esset Rex regum & Dominus dominantium, & Rex, cuius regni non est finis,

ipse inter omnes homines viuere & esse voluit, sicut seruus deiectus, & venditus, & emptus. Nec cum eum vellet facere Regem, Rex esse voluit, sed Regibus impiissimis semper vsque ad mortem subiectus & obediens in eis, que petebant, veltigalia scilicet soluendo, esse voluit: curis & iudiciis, & gramminibus eorum parendo & se subiciendo. Et non solum regibus, imo etiam vilissimis seruis, & clientibus, & ministris eorum semper obediens fuit, vsque ad verbera & mortem crucis. Et ipse Rex regum, regnum suum de hoc mundo non esse, coram Pilato asseruit, quia de regno & dominatione huius mundi temporali inter homines non curabat, sed semper subiectus esse volebat, & non dominus, neque Rex, Princeps, sed seruus humillimus semper ipsum totaliter exinaniuit. Subiectus etiam fuit sua humillima & pauperrima Marii & Patri putatiui, cui vsque ad tricesimum annum humiliter obsequenda & seruiendo. Nec inter discipulos, quos paucos, & ignobiles, & pauperrimos elegit, nec ut Rex, nec ut Dominus, esse voluit, sed asseruit, quod venerat ministrare, non ministrari, donec daret animam suam pro ipso, & ceteris peccatoribus redimenda. Quinimo eis discipulis pauperrimis in miseris caput & magister existens, primus esuriebat & stiebat, & tribulabatur, non enim fuit magister eorum, quatenus primatum inter eos quaereret, sed ut primus inter eos afflictionem & deiectionem suslineret, & tantum inter eos humiliter sine conuersatione quod eis in mensa ministravit, & pedes eorum & manus lauit. O immensa nostra dementia, quod post talem ac tantum dominum & Regem regum, & ignominiosissimum inter homines, & contemptum, nos ad dignitates & prelationes continue aspiramus, libertatem volentes, & sine iugo viuentes, nulli, amore eius subiecti, nec obediens esse volumus, sed supra alios, quantum possumus, volumus praesidere. Non sic, non sic tu Christe facere voluisti, sciens, quod durissimum iudicium fiet his qui presunt, & potentes potenter tormenta patientur, & de vita & regimine, & de peccatis eorum subditorum strictissima ratio exigitur. Confundat igitur hic liber viuus, in se nobis exemplum preferens, superbiam nostram, & semper (sicut ipse) subiecti praesentibus esse velimus, nostram voluntatem nullatenus retinentes, sed amore eius, qui omnibus propter nos subiectus fuit, & esse voluit, & propter nostram securitatem statum subiectionis non solum toleremus, sed prelationes fugientes, subiectionem & statum humilem ex corde cum magno desiderio requiramus.

Hac est igitur summa & continua & perfectissima paupertas Dei hominis Iesu Christi omnium Saluatoris, qui quamuis diuitiarum Dominus existeret, pauperrimus inter nos esse voluit, ut nos ad amorem paupertatis prouocaret. Pauper enim fuit re, voluntate, & spiritu super omnem creaturam assumptionem, propter infinitissimum & dulcissimum amorem, quo nos dilexit: pauper inquam, & inops mendicus. In rebus temporalibus pauper, & in amicis, pauper in potentia, pauper in sapientia mundana, pauper in fama sanctitatis, pauper in statu dignitatis, pauper in omnibus existens, paupertatem predicauit, & pauperes beatorum esse asseruit, & mundi iudices affuturos: diuites condemnauit,

& diuitias, & abundantias predictas esse contem-
das re, verbo, conuersatione, & exemplo totis viribus
predicauit. Sed heu, prob dolor! sed heu prob pudor! hec
paupertas spiritus hodie est expulsa. & quasi ab omni-
bus est fugata, & (quod est detestabilius,) ab illis qui in
hoc libro vita legunt & intelligunt, & hanc paupertatem
predicant & glorificant, hec paupertas re, voluntate,
studio, & facto totaliter expugnatur. Hanc enim
paupertatem mundus odit, Christus autem diligit, &
elegit pro se & pro suis, ipsamque beatissimam statu-
do. Sed quis homo, qua mulier, que creatura hodie di-
cere possit, quod sit sociata tali Societati, tam gloriosae
sicut Christus voluit esse sociatus: Beatus est ille, qui in
sua penitentia, in mundo isto, exemplo Christi, ipsam
elegit. Hec me heu me: Scimus, audiuiimus, firmiter te-
nemus, qualiter Filius Dei, Creator noster & Redem-
ptor, magister, & illuminator, & exemplum nobis fa-
ctus, quali cibo & potu, satiatus, qualiter fuit indutus,
qualibus vestibus adornatus, qualibus cameris & pala-
tium hospitatus, quali familia & amico stipatus, quali-
bus studiis & scientiis manipatus, & sic de aliis bonis
huius mundi, & tamen Christianos esse nos dicimus, &
nominari volumus, post Christum pauperes nullatenus
de facto esse volentes, neque sibi assimilari desiderantes;
quamquam verbis dicamus, eius statum, & paupertatem
beatificantes, re autem & facto, Christi statum &
perfectionem sua paupertatis detestantes. Vnde nobis, qui
post tantum exemplum, doctorem, & magistrum de sa-
cto, tantam salutem repellimus, & ab eius statu & do-
ctrina sumus post abundantias temporales errantes, &
vacui, finaliter remanentes. Et ideo nostra penitentia
& status Christianitatis non vadit, per rectam viam
Iesu, imò turpiter deuiat ab eadem.

Beatus autem & vere beatus, (vt ipse etiam asse-
ruit) est, & erit, qui paupertatem omnium rerum pre-
dictarum diligit, qui de facto non solum verbo pauper
esse vult in rebus temporalibus, & amicitis, & fami-
liaritatibus, in delectatione, varia scientia, & curiosi-
tatis, & fama sanctitatis, & omnis prelationis &
dignitatis: quod si non potest, quis se totaliter à predi-
ctis spoliare, saltem deponat affectiones rerum predi-
ctarum, quantum potest: verè enim beatus talis pauper,
quoniam ipse est regnum caelorum. Et qui contrarium
fecerit de facto, quidquid de verbo predicauerit, &
sermocinatus fuerit, infelix & maledictus, quoniam
ipse est extrema paupertas, & perpetua esuriet domo-
rum inferorum, vbi perpetua fames & sitis, vbi nec a-
micus, nec frater, nec pater redimere, nec iuuare poterit,
nec euadendi potentia aderit, nec sapientia mundana
ualebit, sed omnibus hiis prinabitur de facto, qui de sa-
cto hac contra doctrinam Christi obinere voluit, &
crucabitur in perpetua saecula saeculorum.

Secunda societas, à qua continè Iesus Dei Filius,
quandiu vixit, fuit associatus, fuit voluntarius & per-
fectus contemptus, detectio, & ignominia, & verecun-
dia, qua voluit in hoc mundo continè tolerare. Vixit
anim sicut seruus deiectus & venditus, & non redem-
ptus, & non tantum sicut seruus, sed sicut seruus, qui
malus reputatur & iniquus. Fuit enim exulatus & op-
probriatus, derisus, ligatus, verberatus, suffigatus, flagel-

latus, & tandem sine ratione sine defensore, sicut vilis
& miserabilis cum iniquis & latronibus deputatus, &
cum eis condemnatus, & mortuus morte turpissima &
deiecta. Et dum viueres, si quando aliquis voluisset sibi
inferre honorem temporalem, semper contradixit aut
verbis aut factis, & honore mundi semper fugit, &
verecundias semper tolerauit, & libenti animo rece-
pit, non dando ex parte sua occasionem nec cau-
sam. Ipsum enim dominatorem mundi sine ratione, si-
ne causa, sine offensa, sine iniuria, omnes quasi persecu-
sum & deriserunt, & subannauerunt. Procius enim
à factis & à cunabulis ipsius persecuti sunt, & in ter-
ram barbarorum proiecerunt. Qui cum adultus esset, quid-
dam, eum Samaritanum & idololatram vocabant,
quidam verò demoniacum, & demomatium, & gulo-
sum, & seductorem, & pseudopropheta. Dicebant
enim: Ecce vorator & potator vini, quoniam non est
propheta, nec iustus, nec miracula in virtute Dei facit,
sed in principe demoniorum eicit demones. Quidam
ipsum dicebant ad montes, precipitia, vt ipsum precipi-
tarent: quidam lapides tollebant, vt ipsum lapide-
rent. Inter haec erant diuersi contra eum clamores, ad-
uersè irrisiones & subannationes, detractiones, & in-
iqua consilia, dicentes: Quoniam blasphemias multas il-
lusionis, & deceptiones in verbis & factis sibi propa-
rantes, ipsum à locis suis repellentes, nec ipsum recipere
volentes. Et tandem ipsum viliter ceperunt, diuersis u-
dicibus & iudiciis & conciliis ipsum ligatum exponen-
tes, & quidam in faciem eius exquebant, alij alapa
dabant, alij eum chlamide circumdederunt, alij cor-
mauerunt eum spinis, & procidebant, & genas flecte-
bant illudentes ei, caput eius virga percutientes, & fa-
ciem eius velantes, omnem speciem irrisionis superindu-
cebant, alij ipsum flagella verberabant, alij in eum sic
cut canes sanguinis voratores, dentibus fremdebant, ip-
sum condemnantes, reprobantes tamquam malefacto-
rem. Et tandem ad passionem ducebatur nudus, & om-
nes discipuli eum reliquerunt. Et vnus quidem negauit
eum, alius verò tradidit, reliqui verò auferunt, &
solus nudus stabat in medio illarum barbarum: erat
enim dies festus, qui tunc omnes congregabat. Et sicut
malignum in medio malignorum denudatum in al-
tum eleuantes suspenderunt, & viriliter interfecerunt.
Alius eum morientem, stentem & orantem subanna-
bat & irridebat, dicens: Vah qui destruis &c. Alius
eum contemdebatur, dicens: Multos alios saluos fecit, sep-
sum non potest &c. Alius vestem suam iudebat: Alius
eum aceto & felle porabat, & offerebat morienti, & a-
quam ad bibendum humiliter postulanti. Et alius ipse
mortuo latus lancea transfigebatur, & quando de cruce
depositus, nudus in terra iacebat, & absque sepulchro,
donec quidam quesuisset, vt tolleret & sepeliret. Alij
querelam aduersus eum diuulgauerunt dicentes: Recor-
dati sumus, quoniam seductor ille dixit: Alij resurre-
ctionem occultauerunt, alij negauerunt. Et sic in vita
& in morte, & post mortem non fuit, nisi in continuo
despectu, ignominia & vilitate, & haec quesuisset & to-
lerauit, vt sic ad gloriam resurrectionis in quantum
homo perueniret, & nos ad summam gloriam exal-
taret.

Igitur factus est nobis forma, & exemplum, & doctor, & magister gloriosus, Dei Filius, ut gloriam temporalem contemneremus, & non solum modò ipsam non quereremus, sed etiam presentatam & exhibitam resutaremus. Ipse enim nunquam gloriam propriam quesuit, sed gloriam sui Patris, imò potius repulit & contempsit, & humiliavit se de celo vsque ad pedes discipulorum, & exinaniuit se formam serui accipiens, & factus est obediens vsque ad mortem, mortem autem, non qualemcunque, sed turpissimam, & despectissimam, & acerbissimam, scilicet crucis. Sed heu! pro dolor! quae persona inuenitur hodie, quae diligit talem societatem, ut scilicet fugiat honorem, & diligit verecundiam, quae habetur propter paupertatem, humilem statum, humile officium, & caetera humilia, & quae velit esse annihilata, deiecta, & contempta: quin de bono, quod habet, vel agit, & facit, & loquitur, vel estimat se habere, vel commendari & laudari, quin sequatur, vel applaudit adulatores? Veraciter vnusquisque in viam suam declinauit, nec est vsque ad vnum qui faciat bonum istud: & verè si quis est talis, hoc esse non potest, nisi sit coniunctus cum capite Christo per amorem verum, ut vnum membrum eius. Videndo enim quòd Christus Rex suus & magister & caput diligit, & vult talem societatem, & ipse vult similitè.

Sed inueniuntur multi, quorum quilibet dicit: Ego diligo & quero diligere Deum, & non curo, si mundus non faciat mihi honorem, sed nolo quòd faciat mihi verecundiam, nec volo esse deiectus, nec vituperatus, nec confusionem in presentia mundi recipere. Sed istud est signum manifestum paruae fidei, & paruae iustitiae, & parui amoris, & magna cupiditatis. Quia vel commisit illud, propter quòd est dignus sustinere confusionem, & penam, & verecundiam (de quo pauci se iuste possunt excusare) vel non commisit: si commisit, propter opera sua manifesta vel abscondita, debet sustinere, si verè sit penitens, neque iustus, cum patientia, imò etiam cum placimento animae & corporis, & hoc duabus rationibus: primò, quia illa verecundia & confusio & pena quam sustinet cum patientia, satisfacit Deo, & proximo secundum voluntatem Diuinae iustitiae. Si verò non commisit mala opera, nec per voluntatem, nec per opera, debet portare & tolerare omnè, & verecundiam & confusionem, si Deus permiserit, & hoc in centuplum cum maiori patientia & gaudio, quam primo modo, quia illa pena, & illa confusio & verecundia, tota ponitur in augmentum gratiae: crescente autem merito gratiae, crescit donum & premium gloriae: & sic procul dubio cum toleratione verecundiae & confusionis, quae adueniunt absque culpa hominis, crescunt & perficiuntur anima sancta, & amici Dei, sicut & perficiuntur tolerantes propter Deum paupertatem, & alias afflictiones. Idèd Christus dilexit verecundiam, & fugit honorem, ut doceret amicos suos, quomodo possent crescere in merito & gratia. Ista igitur societas secunda, fuit continuè cum vita Christi. Si enim volumus videre bene principium, medium & finem vltimum vitae Christi Filij Dei, totum fuit humilitas, & in mundo isto viuere sine honore, & despectus & reprobatus à mundo, & ab illis qui diligunt mundum.

Tertia societas sua magis experimentalis & continua, fuit summus dolor, à quo statim anima Christi, quando Corpori Sanctissimo fuit infusa, fuit etiam associata. In illo enim momento, quo fuit anima illa humano corpori & diuinitati vnita, statim fuit repleta summa sapientia: & ideo Christus statim fuit viator & comprehensor: & statim in vtero Virginis Matris suae incepit sentire summum dolorem, sciendo, videndo, & considerando, & intelligendo vniuersaliter & singulariter omnes penas, & quamlibet per se, quas ipsa anima tum in sua carne experiri debebat, & pro nobis tolerare. Et sicut propinquus morti, factus fuit in agonia, & in tanta tristitia, quòd corpus sudorem sanguineum vsque ad terram emisit, propter hoc, quòd acerbiter mortis praeuidebat; ita anima Christi praeuidendo ista tormenta sibi affutura, summo dolore dolebat, quamuis Corpus non experiretur tantum, sicut quando passioni fuit Christus propinquus.

Anima illa sancta praeuidebat culcellos illarum pessimarum linguarum, & verba aculeata cuiuslibet linguae singularis: & sciebat & continue considerabat, à quibus, & quando, & quomodo, & quantum debebat affligi, interfici, deludi, & mactari, & videbat se ad hoc natum, & ad hoc venisse in mundum. Vnde non poterat esse nisi in dolore, quando considerabat, qualiter debebat esse venditus, traditus, captus, negatus, derelictus, ligatus, colaphizatus, derisus, verberatus, accusatus, blasphematus, maledictus, flagellatus, iudicatus, reprobatus, condemnatus, & sicut latro ad crucem ductus, spoliatus, denudatus, crucifixus, mortuus, lancea percussus. Et sciebat omnes percussiones martellorum, & omnes ictus flagellorum, & foramina clauorum, & omnes guttas sanguinis, & lacrymarum guttas, quas fundere debebat, & omnia suspiria & fleus, & lamenta dolorosa sua & matris suae, quae omnia illa sancta anima Christi semper praeuidebat, & considerabat, & quando sic se habebat, absque dubitatione non poterat esse sine tristitia, & summo cordis & mentis dolore. Et sic tota vita Christi fuit associata summo dolore, tristitia, & afflictione.

Præter hoc, Christus Dominus verus liber vitae, innumerabiles tolerauit dolores. Statim enim natus, non in balneo, nec in plumis positus, nec pellibus inuolutus, sed in sterno, in stabulo, & duro praesepio inter iumenta collocatus est, & sic infansulus tenerimus statim natus incepit secundum corpus tolerare corporis afflictiones. Consequenter peregrinationes cum Matre sua dulcissimam & tenerimam Virginem, & Ioseph Senem vsque in Aegyptum per desertum vastissimum, peregit; in cuius transitu filij Israel sine cibo humanitus preparato quadraginta annis permanserunt. Consequenter peregrinationes ad templum secundum legis statuta faciebat adhuc puerulus, continue pedibus suis ambulando, cum tamen locus suus Nazareth, plusquam per duas dies Hierusalem distaret.

Et factus vir, statim post baptismum desertum intravit, ibique quadraginta diebus ieiunauit & esuriit, in tantam, quòd diabolus credidit eum propter famem ad peccatum posse inclinare. Vnde & de hoc primo eum tentauit, luit igitur pedibus suis per castella, per loca,

per civitates, famem, sitim, pluvias, calores, caumata, frigora, sustinendo, sudando, se fatigando, multas molestias sustinendo, & tandem mortis supplicia tolerando. Et hos omnes labores sustinuit, ut viam veritatis predicaret, & falsitates demonum & eorum dominium exterminaret, & ut hominibus penitentiam vilissimam demonstraret, & ipsos ad eam induceret, & ut ostenderet in dolorum & afflictionum toleratione stare felicitatem, & bonum hominum, & gloriam: & ut nobis exemplum daret, quod praedicta sunt toleranda.

De doloribus autem quos tempore passionis sustinuit, nulla lingua sufficit dicere, nec cor cogitare. Fuit enim in Christo dolor ineffabilis multiplex: fuit etiam in Christo dolor intensissimus & acutus, ex compassione, quam habuit humano generi, quod diligebat summo amore: & non solum in communi dolebat pro toto humano genere perditio, deiectione, & damnato, sed compatiebatur unicuique persona humani generis cum summo dolore: & non solum pro peccatis uniuscuiusque persona in communi, imo etiam secundum mensuram quantitatis uniuscuiusque delicti & poena, quam eos incurrisse, & in futurum incurere sciebat certissime. Quot igitur fuerunt, vel sunt homines, & quot peccata commisit, vel committet quilibet homo, & quot habet vel habebit peccata, tot Christus habuit dolores ex summa misericordia & compassione provenientes. Cum igitur homines & eorum peccata & poenas quas incurrerant, & incurere debebant, essent infinita, manifestum est, summum dolorem & infinitum eum pro nostro amore sustinuisse. Christus enim quemlibet Electorum suorum ineffabiliter diligebat; & hoc amore euiscerato in eos secundum mensuram cuiuslibet, sentiendo praesentialiter, & continue eorum offensam commissam, & committendam, & poenam, & poenas quas propter tales offensas sustinere debebant, & dolebat, & compatiebatur eisdem, sustinendo eorum poenas cum summo dolore. Tali scilicet, & tanto dolore, & compassione fuit afflicti propter nos dulcissimus Iesus, ut ipsa compassio summa, qua nobis condolebat, eum impulerit ad sustinendum tormentum crucis, & mortem horrendam, & dolores infinitos, ut pro nostris offensis satisfaceret, & nos redimeret, & a poenis nos alleviaret.

Fuit etiam in Christo dolor compassionis propriae, scilicet summe ipsius. Summe enim compatiebatur sibi ipsi de dolorosa poena & ineffabili, quam super se venire ineffabiliter videbat. Videns enim Christus, & considerans se ad hoc missum à Patre, ut omnium electorum suorum dolores & poenas portaret in seipso, nec posse falli, quod tam excessivum & ineffabilem non sustinere dolorem, & se ad hoc totaliter esse datum; compatiebatur sibi ipsi summo dolore. Si enim aliquis dolorem maximum & poenam super se certissime & ineffabiliter venire cognosceret, & ipsum dolorem sine intermissione haberet praeculis, absque dubio sibi ipsi compatereetur, & tanto plus, quanto super se venire cognosceret maiorem dolorem; & adhuc quanto plus intelligeret & sentiret qualis & quantus esset talis dolor. Haec omnia summe fuerunt in Christo, plus quam dicere possum. Sed hoc exemplum dico propter profunditatem intellectus humani.

Fuit etiam in Christo dolor compassionis sui misericordissimi Patris. Infinitè enim Christus diligit & dilexit Patrem suum Dominum Deum Patrem, quem in infinitum diligebat, tanta affici compassione & misericordia super nos, ut se & suum Filium dilectissimum vellet dare & morti tradere, qui erat sibi infinitum res carissima; infinito super hoc compatiebatur dolore super tanta compassione Dei Patris; propter quod ut voluntati Patris quodammodo remedium adhiberet, humiliavit semetipsum sibi, factus obediens usque ad mortem crucis: & hunc modum doloris impossibile est explicare. Dico igitur, quod dolor fuit in Christo ineffabiliter: qui quidem dolor ineffabilis fuit concessus, & in ipso permissus, & dispensatus, ex ineffabili sapientia diuinitatis. Quae dispensatio diuina ineffabilis & aeterna, cum Christo ineffabiliter & aeternaliter comitata & unita, dolorem pati summe in eo dispensabat, & quanto dispensatio diuina est mirabilior, tanto dolor Christi fuit acutior & intensior ex diuina dispensatione resultans; ita quod nullus intellectus est ita capax, quod illum dolorem vnquam potuerit, comprehendere. Ita enim Diuina dispensatio, fuit origo omnium dolorum, & in hac oriuntur & finiuntur. Et sicut est impossibile comprehendere aliquem intellectum infinitatem caritatis, quam ostendit in hoc, quod per mortem suam nos redimere vellet, sic est impossibile comprehendere infinitum dolorem in eo dispensatum, quo ipse doluit. Fuit enim iste dolor resultans ex ineffabili lumine, Christo dato, ipsa enim Diuinitas lumen ineffabile ineffabiliter Christum illuminans & cum ipsa diuina dispensatione in ipsum ritens, & in ipso Diuino lumine in dolorem transformans, tantum sibi reddebat dolorem, quod ineffabile est totum. Videbat enim Christus quandam ineffabilem mensuram sibi datam tam excessivus doloris, qui dolor sua ineffabilitate, esset omni creatura occultus. Istius enim doloris, scilicet Diuini luminis sibi dati, diuina dispensatio fuit fons & origo.

Fuit etiam in Christo dolor compassionis suae dulcissima Matris, quia enim Christus suam Matrem plus quam aliam aliquam creaturam dilexit & diligebat, ut pote, quia ex ipsa sola carne Virgineam traxit, & quia ipsa suo Filio plus quam alia creatura condolebat, propter capacitatem nobilissimam, & profundissimam, quam habebat excellentius, quam aliqua creatura; ideo Christus ei condolebat & compatiebatur quia eam corpore, corde, & animo summe dolere & lamentari videbat: dolebat enim ipsa Mater in summo, & ipse Christus illum suum dolorem in seipso portabat, & huius doloris fundamentum fuit in dispensatione Diuina.

Fuit etiam in Christo dolor de offensione Patris, quem summe diligebat: videbat enim qualiter in sua passione, quando homo suum Dominum & suum factorem crucifigebat, summe offendeatur Deus Pater: manus enim peccatum, quod vnquam fuerit, nec futurum, fuit interficere & crucifigere Filium Dei, & consequenter plus offendeatur Deus, de quo Christus sine dubio in immensum doluit. Vnde & dolore & compassione

sione motus, tam ex parte Patris, qui offende-
batur, quam ex parte hominum, qui eum offende-
bant, fuit motus ad dicendum illud verbum: Pater dimitte eis,
quia nesciunt quid faciunt. Forsitan enim Deus Pater
iterum totum humanum genus damnasset propter hoc,
nisi Christus, quasi oblitus omnibus aliis doloribus in
morte sua benigna oratione facta cum lacrymis & cla-
more, Deum Patrem mitigasset.

Fuit etiam in Christo dolor compassionis Apostolo-
rum & Discipulorum ipsius: dolebant enim Apostoli
& Discipuli, & mulieres que secuta eum fuerant, ma-
ximo dolore. Cum ergo eos Christus summo amore di-
ligeret, dolorem Discipulorum disperforum & tribula-
torum Christus in seipso portauit.

Præter hos dolores, Christus multiplicem dolorem
sustinuit. Quadruplici enim genere gladiatorum & sa-
gittarum fuit vulneratus & crucifixus iste Deus homo,
Christus Iesus. Primum fuit obstinatorum cordium
peruersa crudelitas: erant enim eorum corda continue
contra Christum vehementissimè obstinata, & in con-
tinuo studio & diligentia erant cogitantes & machi-
nantes, quomodo eum vituperabilis & crudelius ex-
terminarent de terra & nomen eius, qui eos saluare ve-
nerat, & omnem societatem eius. Secundum genus
fuit malitia & nequitia illarum irarum grandissima-
rum & odiorum, quas illi crucifixores contra ipsum
continue portabant: quot enim contra ipsum cogitatio-
nes & peruersæ intentiones, & iniquæ voluptates fue-
runt, tot fuerunt cultelli & sagittæ animam Christi
transuerberantes. Tertium genus fuit malitia & dolo-
ritas linguarum vociferantium contra ipsum: quot enim
fuerunt accusationes, detractioes, iniqua consilia, sub-
sannationes, derisiones, oblocutiones, blasphemie, maledi-
ctiones falsa sententia, falsa testimonia, tot sustinuit
dolores animam suam affligentes. Quartum genus
fuit crudelissimum opus passionis, quod in eum diris-
simè exercuerunt; & hoc patet deducendo per totam
passionem: quot enim tractus capillorum & barba, &
capitis, quot impulsus, quot ligamina, quot alapa, quot
colaphi quod expunctiones, quod verberationes, tot sus-
tinuit & habuit passiones, potissimè ex parte clauorum:
quia acceperunt clauos grossissimos, æquales, scabrosos
& quadratos quibus manus eius & pedes crudelissimè
perforantes, & transigentes & totaliter lacerantes &
destruentes, ipsum crudelissimè affixerunt. Ex tali enim
forma clauorum pena supermaxima resultauit. Suppo-
sito etiam, quod ligno manus eius & pedes non fuissent
affixæ, adhuc utique passio durissima persistisset; sed
adhuc non contenti manus & eius pedes trabentes, &
torum corpus & ossa & neruos extendentes, & distun-
gentes, & demerantes, ligno durissimo affligentes
strictissimè compresserunt. Et nec sic contenti crucem in
altum eleuantes, & nudum frigori, vento, & aëri, &
populo exhibentes, ponderositas totius corporis & gra-
uitas in manibus pendeat, & in pedibus sustentaba-
tur, ut duritia clauorum amplius sentiretur, & san-
guinem sine intermissione clauis in plagis existentibus
emitteret, & sic in tormento maximo morderetur, & sic
omnis eorum malitia completeretur.

Et ut ipse Deus & homo de tam excessivo dolore no-

bis aliquid manifestaret; & quod non pro se, sed pro
nobis illum toleraret, patet, & ut de ipso dolora
nos semper dolere, & misericorsius compati nos instrue-
ret, istis tribus de causis illud verbum clamauit cum in
isto dolore esset, dicens: Deus meus, Deus meus, ut quid
dereliquisti me? Deus enim derelinquere eum non pote-
rat, cum ipse Deus esset. Sed seipsum hominem manife-
stauit, cum se derelictum in suis doloribus proclama-
uit: tunc enim clamando manifestauit superacutissi-
mum dolorem & ineffabilem quem pro nobis tolera-
bat: Deus enim dolorem Christi bene sentiebat simili-
ter, quia ipsum portabat, ergo solum pro nobis clama-
uit, ut summum dolorem, non pro se, sed pro nobis se
pati indicaret: & sic ad dolendum & consolendum
semper & assidue nos prouocaret & moueret. Et ne quis
existimet ipsum solum quando in cruce erat doluisse, ex
quo formatio corporis, & eius organizatio, & anima
infectio, & verbi vnio simul & semel fuerunt, ex qua
supermirabili vnione anima illa repleta fuit summa
sapientia & ineffabili, omnia sibi presentia & futura
representauit. Et ideo superacutissimum dolorem &
omnino ineffabilem sibi videbat aduenire statim quan-
do formatus est & conceptus: & ideo de hoc continue
dolens, (diuina sapientia dispensante,) istum dolorem
tolerauit ab anime infusione vsque ad anime separa-
tionem: & hoc verba sua testantur, cum dicat frequen-
ter, se crucem baiulare, & cum dicat discipulis non pro
se sed pro illis, & pro nobis crucem se tolerare, & se esse
tristem: & ideo; Tristis est anima mea vsque ad mor-
tem, hoc dictum est, ut nos ad dolorem super suum dolo-
rem efficacius prouocaret.

Et hic dolor cum omnibus supradictis fuit vehemens
& acutus, propter nobilissimam animam, quam habe-
bat: quanto enim illa anima erat sanctior, & mitior,
& nobilior, tanto acutiori & intensiori cruciatur
dolore. Anima enim illa summe nobilissima, ex omni-
bus his iniuriis & afflictionibus summo cruciatur
dolore: omnes ij dolores originem trabentes, ex illa sum-
ma & ineffabili dispensatione Deitatis, taliter animam
Christi cruciauerunt, quod omnis per se dolor in Chri-
sti corpore redundauit, vehementissimè ipsum corpora-
liter affligens. Fuit etiam ille dolor intensior propter no-
bilitatem & delicationem sui Virginei Corporis, quod
fuit nobilissimum omni alio nato de muliere: & ideo magis
sensituum, & magis affligebatur ex predicto dolore.
Fuit autem acutissimus dolor in Christo ratione perso-
ne, quia verus Deus erat. Vnde & omnis afflictio &
iniuria sibi illata infinitam offensam continebat: nam
non solum homini fiebat, imò etiam Deo vero, pro-
pter quod rationem dolendi infinitam habebat, & in-
effabiliter dolebat de omni contumelia & afflictione
sibi illata.

Et in his omnibus Saluator ipse mundi, Deus homo
Christus Iesus cum pateretur, non comminabatur, nec
maledicebat, nec se defendebat, nec se vindicabat; nec
cum accusaretur, se excusabat; nec cum in facie spueretur,
ipse non eam abscondebat; nec cum manus & bra-
chia in cruce extenderentur, non ea retraherebat; nec cum
ad mortem quereretur, non se abscondebat, sed totaliter
& omnimodè se tradidit voluntati eorum, ut per

nequitiam eorum etiam ipsis nolentibus & ingratis opus redemptionis ministraret. Imò (quod est ineffabile cogitare) in ipso pessimo opere passionis, quod in eum innocentem exercebant, ipse exemplum patientie praebebat, veritatem eos docebat, pro eâ cum lacrymis & fletu, & clamore intentissimè Patrem orabat. Et pro ipso peccato eorum grandissimo (pro quo omnis mundus, & humana natura perire meritò debebat) tunc ipse maiora beneficia praebebat, utpote quia ipsomet dolore, & passione (quam ipsi ministrabant) ipse pro omnibus nostris doloribus satisfecit, & tunc

nos redemit, & portas paradysi crucifixoribus, & omnibus aliis aperuit, & suo Patri reconciliavit: & gratiosus nos effecit, in tantum, quòd filij Dei sumus, omnino sibi reconciliati in ipso opere, quo damnabilis erat totus mundus, & omnis creatura, pro eo videlicet, quòd creatura inuenta fuerit in suam Creatorem tantam iniuriam intulisse. O pietas! ò immensa misericordia! ò inexcogitabilis benignitas, quòd ubi superabundavit infinita iniquitas, ibi superabundaret & gratia, talis ac tanta, quae verè finem non habet!

